

WWW.OPENMONUMENTENDAG.BE

**ZONDAG
10 SEPTEMBER
2017**

LEGENDE

Exclusief

Herbestemming en restauratie

Voor families met kinderen

Europees thema - natuur en erfgoed

COLOFON

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Dirk Vansina
Schepen van monumentenzorg
Professor Van Overstraetenplein 1
3000 Leuven

REDACTIE

Patrick De Rynck
Jo Bujs
Sanne Strouven
Leen Cannaerts

COÖRDINATIE

Ingrid Vangampelaere
omd@leuven.be
www.leuven.be/omd

VORMGEVER

Lotte Haesendonck - Cartette

EINDREDACTIE

Steven Dusoleil

Open Monumentendag Vlaanderen wordt georganiseerd door de diensten monumentenzorg en evenementen van de stad Leuven en gecoördineerd door Herita vzw.

Open Monumentendag Leuven is een samenwerkingsproject van Dyls, KU Leuven, cultureel erfgoed Annuntiaten Heverlee, Regionaal Landschap Dijleland vzw, Leuvens Historisch Genootschap, het Iers College, De Hoorn, stad Leuven en een aantal bereidwillige Leuvenaars.

Open Monumentendag Leuven is mogelijk dankzij de steun van Herita vzw en de stad Leuven.

VOORWOORD

Open Monumentendag, de hoogdag voor het onroerend erfgoed van Vlaanderen, vindt dit jaar plaats op 10 september. Het thema van deze 29ste editie is **natuur**. Leuven zet de deuren van haar patrimonium open voor het grote publiek en biedt je een boeiend en gevarieerd programma. Het zijn vooral gebouwen en plekken met al dan niet verscholen groen die we dit jaar in de kijker zetten.

Zo kan je niet minder dan **13 wandelingen** volgen die je langs mooie en vaak onontdekte groene plekjes leiden; wandelingen in het hart van Leuven of in een van de deelgemeenten die je verrassen en een andere blik op de stad en haar erfgoed geven.

Verder zetten we enkele prachtige sites in de kijker: de onovertroffen **Kruidtuin**, groene parel in het centrum van de stad, of **Kasteel Arenberg** waar je zowel de gebouwen als het prachtige park kan bezoeken. En wat dacht je van het **Iers College**, een stukje Ierland verborgen achter dikke muren met achter die muren een prachtig stuk 'hagentuin'. Ook de **Wijnpers** en het gerestaureerde **Wijnpershuis** behoren dit jaar tot de absolute aanraders.

Natuurlijk mogen ook de klassiekers niet ontbreken. Het **Stadhuis** blijft een topper, maar ook **De Hoorn** behoort ondertussen tot de interessantste nieuwe verwezenlijkingen op het vlak van restauratie en herbestemming.

Tot slot staan er dit jaar ook enkele colleges en seminaries op het menu: het **Sint-Annacollege** en het **Leo XIIIseminarie**, maar ook het Heilig Hartinstituut verwelkomen je met open armen.

Maar laat je verrassen en inspireren door deze brochure. We ontmoeten elkaar dan vast ergens onderweg. Van harte welkom!

DIRK VANSINA

Schepen van monumentenzorg

IERS COLLEGE

Een stukje Ierland in Leuven

Janseniusstraat 1, 3000 Leuven

Inkomhal – auditorium – tuin

Rond 1600 was katholiek onderwijs in Ierland verboden. Dat verbod werd weliswaar omzeild, maar vooral aan hoger katholiek onderwijs was er in het land een groot gebrek. Zo komt het dat in die periode overal in Europa Irish Colleges werden opgericht. In Leuven zelfs drie. Dat maakte van Leuven een bolwerk in de Ierse Contrareformatie. Van één college (1607) bestaat een deel van de inmiddels flink verbouwde panden nog: een kapel en drie vleugels rond een kloostertuin. Ze staan deels op het tracé van de eerste stadsomwalling.

AARTSHERTOGEN

De aartshertogen Albrecht en Isabella, die vooropliepen in de katholieke Contrareformatie, verleenden hun steun aan het initiatief. In het college verbleven gemiddeld vijftig tot zestig *friars*. Het Iers College had een dubbele functie: het was een verblijfplaats en opleidingshuis voor minderbroeders, en een centrum waar aan onderzoek werd gedaan (filosofie, theologie en andere domeinen). De tuin is een soort van ‘hagentuin’.

EUROPA-IERLAND

In de jaren 1970 ging het Iers College bijna teloor, maar Europa bracht redding. Het complex werd een centrum voor de relaties van Ierland met het continent: het Leuven Institute for Ireland in Europe (1984). Ierse studenten en bedrijfsleiders volgen er seminaries over het Europese gedachtegoed en de Europese markt, en wat die voor Ierland kunnen betekenen. Bij die initiatieven is ook de Leuvense universiteit betrokken. Er is in het gebouw ruimte voor congressen, vergaderingen enz. In maart 2010 werd hier het Leuven Centre for Irish Studies geopend.

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het uur

Groepen van maximum 25 personen

STADHUIS

Uit twee tijden

Grote Markt 9, 3000 Leuven

De trots van Leuven heeft sinds enige tijd vooral een ceremoniële en toeristische functie. Het stadhuis blijft een wonderlijk bouwwerk uit twee tijden: de late middeleeuwen en... de 19de eeuw.

DRIE ARCHITECTEN

In 1439 begon men op de grond van het oude kerkhof bij de Sint-Pieterskerk te bouwen aan Leuven's nieuwe stadhuis, onder leiding van Sulpitius van Vorst, die nog dat jaar overleed. Zijn ontwerp, deels geïnspireerd door het Brusselse stadhuis, werd grotendeels gevolgd. De Mechelaar Jan II Keldermans volgde Van Vorst op en in 1448 nam de jonge Mathijs de Layens het over. Hij bouwde het voorste huis aan de markt, met zijn half ingegraven kelders (wijnopslagplaatsen van het oude raadhuis) en daarboven de wandelzaal.

BIJBELVERHALEN

Aan de hoek met de Naamsestraat moest een belfort komen, zoals in Brussel. Maar die plannen gingen niet door. Zo ontstond het stadhuis met zijn vier rijkversierde traptorens op de hoeken en de twee torentjes op de geveltoppen. In 1469 was het klaar. De Layens werkte de buitenkant rijkelijk uit: beeldnissen bekrond met baldakijnen en pinakels, 230 voetstukken met daarop taferelen uit de Bijbel, opengewerkte torens...

19DE-EEUWS

Beelden stonden er niet in de nissen. Die kwamen er pas vanaf 1849 tot begin 20ste eeuw, 236 in totaal. Het was de tijd waarin je de middeleeuwen 'verbeterde' door bouwwerken aan te vullen. En waarin het rijke verleden het jonge België een identiteit bezorgde, onder meer met beelden. Er werkten ongeveer twintig beeldhouwers mee aan het project.

Ook 19de-eeuws zijn de schilderijen in de gotische zaal, met portretten en momenten uit de Leuvense geschiedenis. Schilder was André Hennebicq. De salons zijn in Lodewijk-stijlen ingericht. In één ervan hangen portretschilderijen van de Leuvense burgemeesters sinds de Franse tijd, met uitzondering van de zittende burgemeester.

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het half uur

SEMINARIE LEO XIII

Een labyrint vol verborgen parels

Tiensestraat 112, 3000 Leuven

In 1889 ging het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte goed van start. Het HIW werd opgericht op uitdrukkelijk verzoek van paus Leo XIII. Drie jaar later kreeg de latere kardinaal Désiré Mercier de pauselijke goedkeuring om naast het HIW ook een seminarie op te trekken. Dat draagt nog altijd de naam 'Leo XIII'.

KLUWEN

Het seminariegebouw werd ontworpen door architect Joris Helleputte, maar de afwerking van de kapel vertrouwde Helleputte toe aan een leerling: Joseph Piscador. Samen met kanunnik Armand Thiéry nam Piscador afstand van Helleputtes eerder sobere stijl: de kleurrijke wapenschilden op het dak van de kapel getuigen hiervan. De tandem Piscador-Thiéry speelde een cruciale rol in de verdere bouwgeschiedenis: in 1902 bouwden ze het fantasierijke Heilig Harthuis in een opmerkelijke mengstijl van neogotiek en art nouveau. Kort daarna werden het Sint-Annahuis, het Sint-Jozefshuis en het Sint-Franciscushuis toegevoegd. Een kluwen van traphallen, gangen en bruggetjes smeedt het geheel aaneen tot een heus labyrint.

UITZONDERLIJK

In de monumentale traphal van Helleputtes seminariegebouw – met het gerenoveerde torenuurwerk – tonen historische foto's de geschiedenis van het seminarie, de studentikoze activiteiten die er plaatsvonden en het Sint-Thomashospitaal dat zich hier in de Eerste Wereldoorlog bevond. In de Rozenkranszaal bewonder je een zeventigtal groepsfoto's.

In de seminariekapel stralen de glasramen van Gust Ladon. Samen met de ornamentele voorslagklokken van Alphonse Beullens, waarvan enkele klokken uitzonderlijk worden tentoongesteld, zingen ze de lof van Maria. Voor Open Monumentendag worden liturgisch vaatwerk en kledij uit de beginjaren van het seminarie van onder het stof gehaald.

In de architecturale traphal van het Heilig Harthuis staat Armand Thiéry centraal: zijn familieachtergrond, zijn doctoraat in de optische illusie, de studentenkring Lovania... Renée Pevernagie, master in de Visual Arts (LUCA), gaat in dialoog met het befaamde, maar verdwenen glasraam van Gustave Serrurier-Bovy. In de voormalige professorenrefter smul je van het waardevolle Boch-servies.

Van 10.00 tot 18.00 – rondleidingen om het uur – geen rondleiding tussen 12.00 en 13.00 uur

De Kapel is vrij te bezoeken tussen 14.00 en 17.00 uur (ingang via de Andreas Vesaliusstraat)

Vertrekpunt rondleiding: Tiensestraat 112

SINT-ANNACOLLEGE

Verfijnde interieurkunst in een 18de-eeuws college

Naamsestraat 37, 3000 Leuven

Gelijkvloerse verdieping en de kelder

Ca. 1755. Rond die tijd is het Sint-Annacollege gebouwd. Later werd het nog uitgebreid, maar wat we nu zien achter het indrukwekkende hek dateert dus van midden 18de eeuw. De ‘klassieke’ voorgevel speelt alvast een mooi en harmonieus spel, met verticale en horizontale elementen. De opvallende toegangspoort en galerij links is een toevoeging uit de jaren 1860.

HOE HET BEGON

1755 is niet het begin van het verhaal. Het Sint-Annacollege werd al in 1553 gesticht door ene Nicolaas Goblet uit Dinant. Zijn huis werd na zijn dood een college voor onbemiddelde studenten in de filosofie, theologie en rechten. Meestal kwamen die uit Namen of Dinant en omgeving. Dat eerste college lag iets hoger in de Naamsestraat (nu nr. 45). Rond 1600 verhuisde het naar zijn huidige plek en nam het zijn intrek in wat tot dan het Leuvense refugiehuis was van de benedictijnenabdij van Affligem. Dat pand werd rond 1750 verbouwd tot het huidige. Architect was de Leuvense bouwmeester Jacques Antoine Hustin.

VERFIJND

Het college bestond tot in de Franse tijd, toen de Leuvense universiteit werd opgeheven. Het pand werd eind 1806 verkocht en is sindsdien privé-eigendom. Sinds 2010 is het beschermd als monument, samen met de 19de-eeuwse en 30 meter hoge plataan achter het college. Momenteel voert projectontwikkelaar Dyls werkzaamheden uit om hier zijn kantoren te vestigen. Opzet is een aantal onderdelen te restaureren en zelfs reconstrueren, zoals de historische trap en de marmeren mozaïekvloer... De hele inrichting van het hoofdgebouw en van de galerij is een mooi voorbeeld van verfijnde interieurkunst uit de 19de eeuw.

Van 10.00 tot 18.00 – om het half uur rondleidingen met gids

De gelijkvloerse verdieping is, indien gewenst, vrij te bezoeken, de kelders zijn enkel toegankelijk met gids

SINT-MICHIELSKERK

Pronkkerk zonder koepel

Sint-Michielsstraat 7, 3000 Leuven

Ze valt op in de Naamsestraat: de barokke Sint-Michielskerk uit de 17de eeuw, een voormalige jezuïetenkerk. Het gebouw is een pronkstuk: een theateraal kunstwerk dat de boodschap van het geloof verkondigt. Opgetrokken in tijden van Contrareformatie. Maar er ontbreekt iets...

MIRACULEUS

De kerk uit de jaren 1650-1670 is het enige wat overblijft van een veel groter complex, met daarbij ook een jezuïetencollege. Architect was de jezuïet Willem Hesius ofte Willem van Hees, en die kende zowel de 'moederkerk' van de jezuïeten in Rome als de Antwerpse voorganger, de huidige Carolus Borromeuskerk. In 1773 schafte de paus de Sociëteit van Jezus (tijdelijk) af. De Leuvense kerk werd een parochiekerk. Ze verving de oude en bouwvallige Sint-Michielskerk in de Tiensestraat, die werd afgebroken. Vandaar haar huidige naam. De kerk is heropgebouwd nadat ze bij een luchtbombardement in de nacht van 10 op 11 mei 1944 was verwoest. Alleen de voorgevel bleef toen bijna miraculeus gespaard.

EEN KOEPEL, ALS HET WARE

De Sint-Michielskerk ademt de 'jezuïetenstijl', met de overvloedig versierde voorgevel als kenmerk. Door zijn decoratie vol symboliek is die als het ware een 'altaar buiten de kerk'. De geplande en indrukwekkende koepel die de kerk moest 'bekronen' is er door stabiliteitsproblemen nooit gekomen. Nu en dan wordt er nog gedroomd van een koepel voor de Sint-Michielskerk. Misschien is dat zelfs mogelijk dankzij de lichtere materialen van vandaag en de recent verstevigde zuilen...

ZINSBEGOOCHELING

Dankzij Sacred Places kun je ontdekken hoe de kerk-mét-koepel eruitziet. Geïnspireerd door de geschilderde trompe l'œil van de Jezuïetenkerk Sint-Ignatius in Rome en met als basis de koepel van de Cathédrale Saint-Aubain de Namur, creëerde Sacred Places De trompe l'œil van Sint-Michiel, een heuse zinsbegoocheling.

Van 14.00 tot 18.00 uur

LEERCENTRUM AGORA

E. Van Evenstraat 4, 3000 Leuven

In 1930 startte de bouw van het Farmaceutisch instituut/Ecole de Pharmacie, in opdracht van rector Ladeuze. Een officiële inhuldiging volgde vier jaar later. In het gebouw huisde lange tijd de faculteit Farmaceutische Wetenschappen en hadden heel wat studenten in opleiding hun praktijklabo's. In 1978 overwoog men even het gebouw te slopen en in 2005 kwam het tijdelijk leeg te staan omdat de faculteit verhuisde naar Campus Gasthuisberg. Vandaag de dag is het een modern leercentrum waar studenten van KU Leuven terecht kunnen voor studie en groepswork in een informele sfeer. Dankzij de zeer ruime openingsuren en een ruim aanbod van infrastructuur, ontvangt Agora jaarlijks ruim 560.000 bezoeken. De renovatie gebeurde met respect voor de waardevolle onderdelen zoals vloeren, trappen, enzovoort. In een van de stille ruimtes werd zelfs het originele labomeubilair behouden.

Open van 10.00 tot 18.00 uur

Vrije toegang

KRUIDTUIN

Van geneestuin naar groene oase

Kapucijnenvoer 30, 3000 Leuven

Leuven's 'botaniek hof', goed voor meer dan twee hectare, is zowat driehonderd jaar oud. Wat eerst een collectie planten met geneeskrachtige eigenschappen was, een onderdeel van een soort Campus Geneeskunde avant la lettre, is nu een flaneertuin en een nog te onbekende rustplek in de stad.

GENEESKRACHTIG

De Leuvense kruidtuin die vanaf 1738 werd aangelegd, is de oudste van ons land. De impuls kwam van Hendrik Jozef Rega (1690-1754), een befaamde medicus aan de Leuvense universiteit. Een kruidtuin maakte deel uit van de wetenschappelijke infrastructuur van een universiteit. Eigenlijk was het een verzameling (en voorraad) geneeskrachtige planten. In Leuven sloot de tuin aan bij het toenmalige Sint-Elisabethziekenhuis.

ORANJERIE EN SERRES

1819, de Hollandse tijd. De Leuvense universiteit is dan een van de zes Rijksuniversiteiten in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. De te klein geworden hortus botanicus verhuist van de Minderbroedersstraat naar zijn huidige plek, waar voordien een klooster van de kapucijnen stond. De ontwerper van de oranjerie, een klassiek onderdeel van zo'n tuin, en van de serres in glas en ijzerwerk is ook de architect van de koninklijke paleizen in Brussel en de Leeuw van Waterloo: Charles Vander Straeten (1771-1834). De oranjerie is een klassiek bouwwerk dat nog de 18de eeuw ademt, terwijl de serres met hun ijzerwerk het industriële tijdperk inluiden. Er is nadien nog flink aan verbouwd.

HEERLIJK

Sinds 1835 is de tuin eigendom van de stad Leuven. Geleidelijk aan groeiden veel wetenschappelijke kruidtuinen uit tot plekken met sier- en zeldzame planten, al dan niet van tropische herkomst. Het werden ook proeftuinen met planten die economisch rendabel waren (of het konden worden). 'Den botaniek hof' is in het drukke Leuven van de 21ste eeuw een heerlijk groen stadsplekje.

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het halfuur – pauze tussen 12.00 en 13.00 uur

Specifieke rondleidingen door het personeel van de Kruidtuin om 11.00 en 14.30 uur

Samenkomst: aan het poortgebouw, Kapucijnenvoer 30 – maximum 25 personen

DE WIJNPERS

Een gebouw met vele levens

Wijnpersstraat 10, 3000 Leuven

1551. Boven op de kelder van de 14de-eeuwse wijnpers van de Leuvense Sint-Geertruiabdij – op dat moment een ruïne – verrijst het wijnpersgebouw. We bevinden ons bij de wijngaarden op de noordwestelijke heuvelflank van Leuven. Het gebouw is sinds 1938 beschermd en werd recent gerenoveerd.

UNIEK

Het wijnpersgebouw is behoorlijk uniek als relict van architectuur uit de renaissance met een agrarische functie! Het is gebouwd in een typisch Brabantse bak- en zandsteenstijl. Door het verval van de wijnindustrie eind 17de eeuw verliest het pand zijn functie en begint een leven vol herbestemmingen: boerderij, stal, woning...

SCHOOL

De stad koopt het gebouw in 1913 om er een Provinciale Groente- en Moesteeltschool in te huisvesten. Dat leidt tot een restauratie, een interieuraankleding in neo-Vlaamse renaissancestijl en de bouw van (mobiele) serres. Het toenemende aantal leerlingen, evoluties in de tuinbouwkunde en eisen van modern comfort maken de Wijnpers steeds minder geschikt voor onderwijsactiviteiten. Die verhuizen naar nieuwe gebouwen op de schoolsite (1938-2012).

Hierdoor ontstaan in de Wijnpers ruimte voor medegebruik dat aanknoopt bij de oorspronkelijke glorie. De provinciale school stelt in 1973 de kelder ter beschikking van de toen pas opgerichte vzw De Hagelandse wijnbouwers, voor de verwerking van hun druivenoogst. Ook nadien toont het gebouw zich flexibel inzetbaar. Tot in 2003 de leegstand volgt. Niet voor lang.

NIEUW!

In 2009 keurt het Vlaams-Brabantse provinciebestuur de renovatie en een beperkte nieuwbouw bij het Wijnpershuis goed. Het redelijk gaaf bewaarde gebouw krijgt een nieuwe toekomst. In het restauratieconcept zijn de karakteristieke opbouw, structuur en circulatie van het pand behouden. Ook het nieuwe afzonderlijke volume versterkt de herwaardering van de architecturale eigenheid. Tegelijk is ervoor gekozen om enkele meer recente ingrepen te bewaren, wegens hun beeldbepalend materiaalgebruik en hun waarde als getuigen van vroegere visies op restaureren.

Open van 10.00 tot 18.00 uur

HET WIJNPERSGEBOUW EN DE BELVÈDÈRE (nieuwbouw) – uitsluitend met een gids te bezoeken

- **Wijnpersgebouw:** bouwgeschiedenis en restauratie
Om 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 15.30 en 16.30 uur 🕒 **1 UUR**
 - **Het nieuwe Belvédère-gebouw** (sporthal en leslokalen)
Om 10.00, 14.00 en 16.00 uur 🕒 **1 UUR**
-

DE WIJNPERS IN VOGELVLUCHT:

de gids neemt je mee langs de belangrijkste bezienswaardigheden en vertelt je het verhaal van de site
Om 11.00, 12.00, 15.00 en 17.00 uur 🕒 **1 UUR**

OUDE SERRE:

in de oude serre teelt de provinciale school weer druiven, een traditie die tot de 14de eeuw teruggaat
Om 10.30, 12.30, 14.00, 15.30 en 17.00 uur

DE HOORN

Van bier- tot ideeënrouwerij

Sluisstraat 79, 3000 Leuven

Rondleidingen: Brouwzaal, Machinezaal, kantoren en Grand Café

De Hoorn, de oude brouwerij en bakermat van het bier Stella Artois aan de Vaartkom, bruist van de creativiteit en is nu ook een plek voor kantoren, events en horeca. Het project kreeg vorig jaar een prestigieuze prijs...

VAN BROUWERIJ NAAR CREATIEVE HUB

De Hoorn, een stoere parel van industrieel erfgoed uit 1923, werd met veel zorg en oog voor details ontworpen, en heeft een bijzondere draagstructuur. Om de 18 meter brede Brouwzaal in één keer te overspannen en het gewicht van de graansilo's te dragen gebruikte men hier een van de allereerste keren indrukwekkende vierendeeligers. In De Hoorn werd in 1926 de eerste Stella Artois gebrouwen (kijk op het etiket en je ziet... een hoorn.)

In de jaren 1980 kwam De Hoorn leeg te staan. In 1997 werd het gebouw beschermd en in 2007 kochten zeven Leuvense ondernemers het complex. Ze transformeerden het tot een creatieve hub met ondernemingen die ruimtes en faciliteiten delen. Het oude pand kreeg slimme toevoegingen. Er zijn ook evenementenzalen (in de historische Brouw- en Machinezaal en in de nieuwbouw) en horeca (het Grand Café). De Hoorn is nu dus ook een publiek gebouw.

PRIJS EN AMBITIES

In 2016 won De Hoorn de Prijs van de Europese Unie voor Cultureel Erfgoed / Europa Nostra Award, een prestigieuze Europese erfgoedprijs, als enige Belgische laureaat in de categorie 'Instandhouding'. De jury waardeerde onder meer hoe dit industriële gebouw de creativiteit stimuleert en zo het imago van het onroerend erfgoed versterkt.

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het kwartier

Inschrijven verplicht via omd@leuven.be of 016 27 22 56 – groepen van maximum 10 personen

HEILIG HART INSTITUUT

Campus met contrasten

Naamssteenweg 355, 3001 Leuven

Inkomhal, kapel en feestzaal

Op 1 juni 1894 werd op het domein van het Heilig Hartinstituut in Heverlee de eerste steen gelegd van wat is uitgegroeid tot een heuse campus. De recentste toevoeging op de dynamische site is het woonzorgcentrum Annuntiaten Heverlee.

CONTRAST

Het oudste gebouw is de neogotische zogenaamde Helleputtevleugel, naar de Leuvense architect-ingenieur en politicus Joris Helleputte. Uit de jaren 1930-1932 dateert het nagenoeg intact bewaarde, modernistische Van Reethgebouw, een ontwerp van architect Flor Van Reeth (1884-1975) met klaslokalen, een overdekte speelplaats, een brede hal en de kapel op de eerste verdieping. Het contrast van de modernistische vleugel met het aanpalende neogotische gebouw is opmerkelijk. Men wilde de nieuwe open geest van het instituut laten zien.

TIJDLOZE KLASSE

De Boodschapkapel is een modernistische gebedsruimte. Ze wordt beschouwd als het hoogtepunt van de Pelgrimbeweging, een groep kunstenaars en architecten die de religieuze kunst authentiek en eigentijdser wilde maken. Het project werd door de kerkelijke hiërarchie, met voorop kardinaal Van Roey, niet gesmaakt, ook omdat de kostprijs hoger lag dan geraamd. Vandaag overtuigt de kapel elke bezoeker van haar tijdloze klasse, onder meer dankzij de glasramen van Eugeen Yoors (1879-1975) met hun schitterende, zuiderse kleurenpalet. De kapel is recent grondig gerestaureerd.

FEESTZAAL

Ook de bekende Leuvense modernistische architect Victor Broos (1908-1980) was hier actief. Hij tekende in de jaren na de Tweede Wereldoorlog de plannen voor het zwembad en de feestzaal, die goed bewaard bleef. Broos was een no nonsense-architect die in en rond Leuven tal van gebouwen ontwierp: woningen aan de Tiensesteenweg (Coin Fleuri, Villa Roma), het Openbaar Entrepot (nu OPEK), de crypte voor pater Damiaan...

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het half uur – geen rondleidingen tussen 12.00 en 13.00 uur, laatste rondleiding vertrekt om 17.00 uur

Start: algemeen onthaal Heilig Hartinstituut (hoofdingang Helleputtegebouw)

Groepen van maximum 30 personen – gratis parkeergelegenheden

INDOORINGEN VAN DE WERK

KASTEEL ARENBERG

Toen hertogen, nu ingenieurs

Kardinaal Mercierlaan 94, 3001 Leuven
Fumoir, kapel, drie salons en de Salle Héraldique

Nadat de universiteit na de Eerste Wereldoorlog eigenaar werd van het kasteel van Arenberg en het park, kwam er in diverse fasen een nieuwe en groene campus tot stand. Maar ooit was dit een hertogelijk domein.

GROOTGRONDBEZITTER

Willem van Croy, telg van een van de rijkste families in de Nederlanden, was aan het begin van de 16de eeuw voogd van de jonge Karel V. Hij bezat zowat de hele streek ten zuiden en ten oosten van Leuven en bouwde de oude Dijleburcht van de Heverleese heren voor 1519 uit tot een prachtige residentie in de nieuwste hofstijl, toen ‘manier van Brabant’ genaamd. Dat staat er nog altijd, maar in vijf eeuwen is er voortdurend aan gebouwd en verbouwd. Het kasteel was omgeven door uitgestrekte landerijen. Ook de indrukwekkende watermolen met zijn twee raderen, een korenmolen, dateert uit de 16de eeuw. Keizer Karel zorgde ervoor dat de Croys zich als enige familie in Brabant ‘hertog’ mochten noemen.

OVER NAAR ANDERE FAMILIE

In 1635 verhuisde het domein door huwelijk van familie: het werd voor een kleine drie eeuwen eigendom van de Arenbergs. Wat er vandaag de dag in het kasteel te zien is, zoals de suite of enfilade van salons in diverse kleuren en stijlen, is goeddeels 18de- en 19de-eeuws. Er was in het kasteel ook een kapel, een bibliotheek met biljart en een heus theatertje. Een portrettengalerij voert de diverse telgen van de families Croy en Arenberg op.

VAN MOLEN TOT BIBLIOTHEEK

In de Eerste Wereldoorlog stonden de Arenbergs aan Duitse kant. Na de oorlog moesten ze hun Heverleese domein aan de Belgische staat afstaan, werden de bossen staatsbezit en verwierf de universiteit het park met het kasteel, goed voor 25 hectare. Vanaf de jaren 1920 werd en wordt hier de campus Wetenschappen uitgebouwd. Het gebouw van de voormalige Celestijnenpriorij aan de overzijde van de Celestijnenlaan, ooit het familiemausoleum van de Croys en Arenbergs, doet dienst als Campusbibliotheek. Het park behoudt nog heel wat aanplantingen van het romantische landschapspark uit de vroege 19de eeuw.

Van 10.00 tot 18.00 uur – rondleidingen om het half uur

Samenkomst: aan de hoofdingang – groepen van maximum 25 personen

CENTRALE WERKPLAATSEN HAL 5

Locomotievenstraat, 3010 Leuven

In het derde kwart van de 19de eeuw vestigden spoorwegmaatschappijen zich op de site van de Centrale Werkplaatsen. Arbeiders bouwden woningen rond deze werkplaatsen, en zo groeiden de Centrale Werkplaatsen toen al uit tot het kloppende hart van Kessel-Lo.

De werkplaatsen bleven in gebruik tot 1993. De voormalige opstelwerf (hal 4), de draaierij (hal 5), de tussenhal tussen deze hallen en de smederij (hal 9) blijven sprekende voorbeelden van de industriële spoorwegarchitectuur, en werden in 1996 als monument beschermd.

De site van de Centrale Werkplaatsen kreeg de voorbije jaren een eigentijdse invulling met woningen, groen, gemeenschapsvoorzieningen en speelplekken, en vormen zo een nieuw centrum voor Kessel-Lo. De beschermde hallen worden in de komende jaren gerestaureerd, waarbij de kenmerkende dakconstructie met spanten en de bakstenen muren bewaard zullen blijven.

In afwachting van de restauratie en definitieve invulling, krijgen hal 5 en de tussenhal nu een tijdelijke invulling. Zo geven deze hallen al een fijne dynamiek in de omgeving. De stad en het AGSL deden een open oproep voor dit tijdelijk gebruik. De jury selecteerde vzw HAL 5, die de komende 5 jaar de tussenhal en hal 5 omtoert tot een bruisende, toegankelijke ontmoetingsplek. Alles draait rond de thema's voeding, beweging, gemeenschapsofbouw en duurzaam ondernemen. Zo geven de hallen de kans om te ontdekken en verkennen wat de mogelijkheden zijn voor een definitieve invulling.

Door de herbestemming blijven deze beschermde hallen een rol spelen in de steeds veranderende omgeving. Deze monumenten vormen een tastbare link met het verleden, en zijn een mooi voorbeeld van hoe erfoed de motor van stadsvernieuwing is.

Open van 11.00 tot 23.00 uur

Vrije toegang

HAL 5

WANDELINGEN

WANDELING 1

Verborgen tuinen

Je ziet ze vaak niet aan de straatkant, maar achter heel wat Leuvense panden bevinden zich bijzondere tuinen. Op deze wandeling gaat u op tuinontdekkingsreis in hartje Leuven. We beginnen in een voor-malige kloostertuin, bezoeken de tuin van de paters picpussen en eindigen in de prachtige, stemmige tuinen van enkele oud-colleges in de Naamsestraat. In die van het Heilige Geestcollege staan Japanse honingbomen.

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: pater Damiaanplein, ingang Sint-Antoniuskapel

 90 MINUTEN

WANDELING 2

Een nieuw ‘hof’ en twee oude torens

Een nieuw park en twee oude torens. Leuven heeft er weer een nieuw park bij, en wat voor een: het Janseniuspark, goed voor 7000 m², is een heus ‘historisch’ park. Het sluit aan op de prachtige Janseniustoren en de Justus Lipsiustoren, die veel ouder is dan het Justus Lipsiuscollege waar hij zich bevindt. Het college is een 19de-eeuwse ‘pedagogie’ met een mooie tuin. Het nieuwe park maakt deel uit van het project Janseniushof en herstelt een onbekend stukje Leuven in ere.

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: pater Damiaanplein, ingang Sint-Antoniuskapel

 90 MINUTEN

WANDELING 3

Twee prachtmonumenten en twee groene sites in Heverlee I

Zo’n twee kilometer scheiden het Heilig Hartinstituut van de Abdij Van Park, twee indrukwekkende sites. Je begint in ‘het Heilig Hart’, met zijn kleurrijke kapel, de eetzaal en de feestzaal, de oorlogslift, het zwembad: plekken waar je anders niet komt. Je verkent er ook de tuin en het Engels kerkhof. Vandaar wandel je naar de Abdij van Park, waar deze jaren van alles aan het gebeuren is. Van groen naar groen als het ware. En een van de architecten van het Heilig Hart ligt begraven in Park: Joris Helleputte (1852-1925).

Om 10.00, 13.00 en 15.00 uur – vertrekpunt: algemeen onthaal Heilig Hartinstituut (hoofdingang Helleputtegebouw) – gratis parkeergelegenheid

WANDELING 4

Twee prachtmonumenten en twee groene sites in Heverlee II

1865, Heverlee. Dokkerdokterdokter. Het is de koets van hertog Engelbert August van Arenberg die passeert, elke dag weer. De dagelijkse 'wandeling' van de hertog. Die kun jij nu ook maken. Je bezoekt twee toplocaties, gelegen op zowat twee kilometer van elkaar: het Heilig Hartinstituut en Kasteel Arenberg, en je ontdekt onderweg hoe nauw deze buurt met de familie Arenberg verbonden was.

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: algemeen onthaal Heilig Hartinstituut (hoofdingang Helleputtegebouw) – gratis parkeergelegenheid

WANDELING 5

De bijzondere bomen van het Heilig Hart

Ruimte en gezondheid waren van bij het begin essentieel in het Heilig Hartinstituut, waar ook een landbouwschool voor meisjes deel van uitmaakte. Daarom was ook de tuin hier erg belangrijk. Ontdek de bijzondere bomen die er vandaag staan: soms stoer, soms parmantig, soms elegant. En vergeet niet: ook bomen maken deel uit van onze monumenten.

Om 10.30, 13.30 en 15.30 uur – vertrekpunt: algemeen onthaal Heilig Hartinstituut (hoofdingang Helleputtegebouw) – gratis parkeergelegenheid

WANDELING 6

Van Totem tot totem: dieren in Leuven (zeer geschikt voor kinderen)

Een stukje Leuven ontdekken aan de hand van de... dieren die je er tegenkomt. Dat is op zijn minst verrassend. Je wandelt van het Ladeuzeplein (rara, welk diertje prijkt hier, heel hoog?) naar het Scoutsmuseum. Weet jij waar dat is in Leuven? Alvast in een heerlijk rustig, onbekend stukje van de stad! En daar leer je alles over scouts en hun totems.

Om 10.00, 13.00 en 15.00 uur – vertrekpunt: Mgr. Ladeuzeplein 🕒 90 MINUTEN

WANDELING 7

Monumenten op papier. Leuven in de boeken van Jo Claes

In 2008 wordt inspecteur Thomas Berg tegen zijn zin naar Leuven overgeplaatst. Geen nieuws, zeg je, tot je weet dat Berg het complexe hoofdpersonage is in de misdaadromans van auteur Jo Claes, die in Leuven woont. En sindsdien speelt Leuven een meer-dan-decorrol in Claes' boeken, ook en vooral het historische Leuven. Claes' romans zetten Leuven op de Vlaamse crimi-kaart. Je ontdekt op deze wandeling enkele cruciale plekken...

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: Grote Markt, pui van het stadhuis 🕒 90 MINUTEN

WANDELING 8

De Dijle gidst

Waar je ook gaat langs Leuvense wegen, je komt de Dijle vast wel tegen. Zelfs al zie je haar niet overal. Nog niet, want meer en meer krijgt de stroom zijn plaats terug, goed voor oeverloze gezelligheid aan het water. Op deze waterwandeling ontdek je hoe de rivier de stad heeft vormgegeven, en hoe de stad en de Leuvenaars op hun beurt de rivier haar vorm gaven. Het verhaal van de Dijle, in geuren en in kleuren.

Om 10.00, 13.00 en 15.00 uur – vertrekpunt: Groot Begijnhof – einde: Sluispark 🕒 **ONGEVEER 2 UUR**

WANDELING 9

De natuur op de Kesselberg

Boven Kesseldal en Wilsele torent de 75 meter hoge, en best wel steile Kesselberg. Je belandt er in het beschermde natuurgebied Kesselberg, goed voor 12 hectare en met een panoramisch uitzicht over de wijde omgeving.

Door de grote hoogte was de Kesselberg (naam afkomstig van ‘Castellum’, wat ‘vesting’ betekent) tijdens de IJzertijd een interessante locatie voor een versterking. Op het terrein zijn nog steeds de restanten van de meer dan 2000 jaar oude versterkingswal zichtbaar. Opgravingen hebben heel wat interessante vondsten uit de IJzertijd aan het licht gebracht, zoals grote voorraadkruiken. Ontdek de rijke vegetatie die je hier aantreft en hoe het beheer van natuur en archeologie hier hand in hand gaat.

Om 10.00, 13.00 en 15.00 uur – vertrekpunt: bovenkant parking Koningsstraat

WANDELING 10

Leuvens eerste ringmuur

Rond 1160 zal er stevig op z'n middeleeuws gevloekt zijn in Leuven. In die jaren werd de eerste stenen omwalling aangelegd. Die was goed voor een cirkel van een kleine drie kilometer met als middelpunt de Sint-Pieterskerk. De muur telde zomaar even 31 waltorens, 11 stenen poorten en twee waterpoorten. Het is heel bijzonder dat er nog flinke stukken van de omwalling bewaard zijn! Je komt ze op deze wandeling op het spoor.

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: ingang stadspark Tiensestraat

WANDELING 11

Leuvens tweede ringmuur

Tweehonderd jaar na de aanleg van Leuvens eerste omwalling kwam er rond 1360 een nieuw verdedigingssysteem: de tweede ringmuur, goed voor zowat vijf meter hoogte. De muur volgde zowat het traject van de huidige vesten rond Leuven. Hij werd aangelegd in een tijd waarin de economie, de bevolking en dus ook de stad groeiden. Maak kennis met onbekende stukjes Leuven!

Om 10.00, 13.00 en 15.00 uur – vertrekpunt: hoek Tervuursestraat – Renningsel 🕒 **90 MINUTEN**

WANDELING 12

Leuven in het groen

Een stad, dat zijn ook parkjes, tuinen en pleinen. Ze brengen rust en ruimte in hun dichtbevolkte omgeving. Leuven heeft enkele van die oases, die soms heel onbekend zijn: de Tuin De Walque is er zo een, en de Erasmustuin bij het Erasmushuis (faculteit Letteren). Vandaar bereiken we het Ladeuzeplein en het 'echte' stadspark, met al zijn verhalen. Beginnen doen we bij het pand dat tabaksfabrikant F. Vander Elst na de Eerste Wereldoorlog aan de Tiensevest liet optrekken.

Om 11.00, 14.00 en 16.00 uur – vertrekpunt: Provinciehuis, Tiensevest

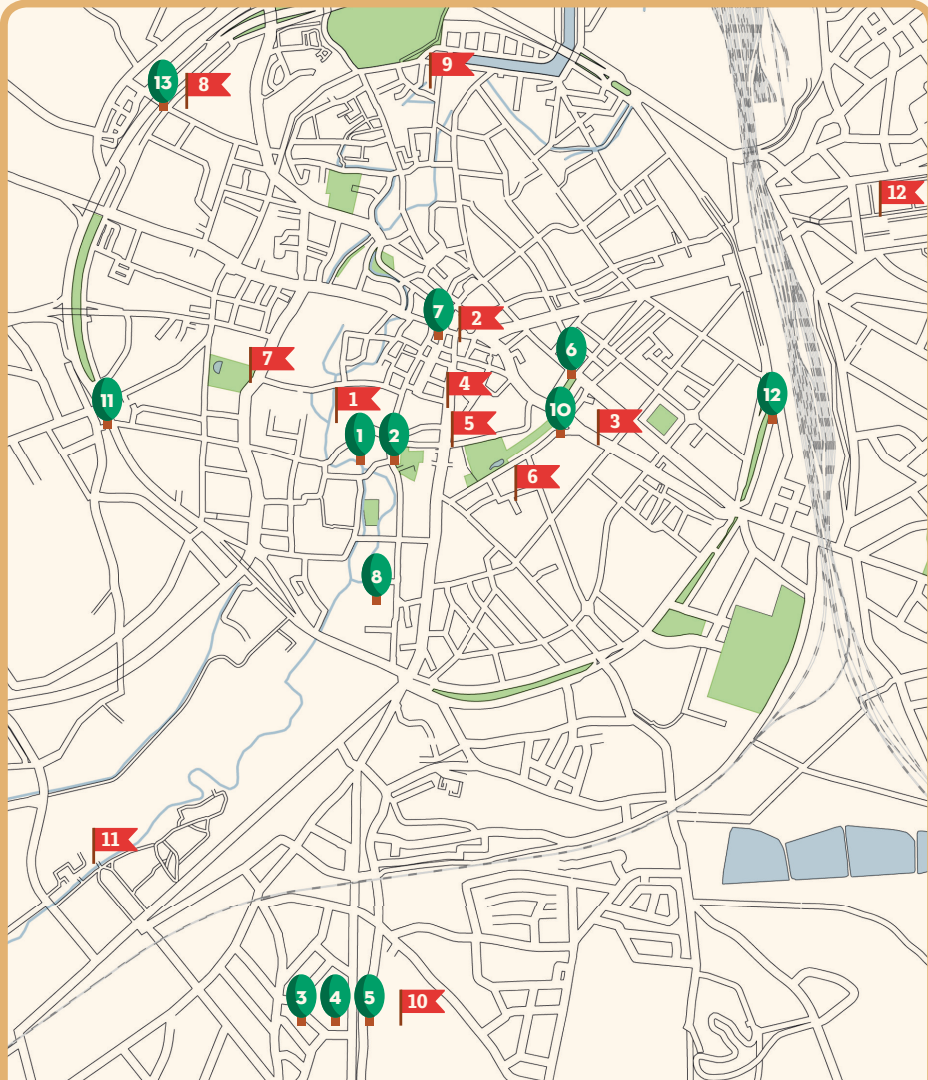
WANDELING 13

Een nieuw stadspark, een waterreservoir en een ijskelder

Een uitgepijld wandeling leidt je langs enkele unieke erfgoedlocaties met een zeer natuurlijk karakter. Ontdek de recent blootgelegde stadsijskelder, een verloren gewaand stukje Leuvens erfgoed. Geniet van het mooie Alexianenpark (Lemmenspark), een verborgen pareltje natuur. En kom te weten hoe een historisch drinkwaterreservoir werd omgetoverd tot winterhotel voor vleermuizen.

Wandeling van +/- 4 km over een geaccidenteerd parcours. Deze wandeling wordt niet begeleid door een gids. Vertrek en afhaling infobundel aan het onthaal van de Wijnpers. Onderweg zijn enkele posten voorzien (stadsijskelder, waterreservoir ...) waar medewerkers van Regionaal Landschap Dijleland wat bijkomende uitleg geven. Om de ijskelder te bezoeken doet u best gepast schoeisel aan. U daalt via een trapladder af tot in deze prachtige kelder.

PLAN

1 Iers College	5 Sint-Michielskerk	9 De Hoorn
2 Stadhuis	6 Leercentrum Agora	10 Heilig Hartinstituut
3 Leo XIIIseminarie	7 Kruidtuin	11 Kasteel van Arenberg
4 Sint-Annacollege	8 De Wijnpers	12 Centrale Werkplaatsen: Hal 5